

ת"פ 3899/11/20 - מדינת ישראל נגד מרואן נערה

בית המשפט המחוזי בחיפה

21 יוני 2021

ת"פ 3899-11-20 מדינת ישראל נ' נערה (עציר)

לפני כבוד השופט אמיר טובי

מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מרואן נערה (עציר)

הנאשם

נוכחים:

ב"כ המאשימה: עו"ד רמי סלאמה

ב"כ הנאשם: עו"ד אלון נשר (מטעם הסנגוריה הציבורית)

הנאשם באמצעות הליווי

גזר דין

ההליך וכתב האישום

1. הנאשם הורשע על סמך הודאתו, לאחר שכתב האישום שהוגש נגדו תוקן במסגרת הסדר טיעון. ההסדר לא כלל הסכמה עונשית ונקבע כי לעניין זה יטען כל צד את טענותיו באופן חופשי.
 2. בעובדות כתב האישום המתוקן (להלן: "כתב האישום") נאמר כי בתאריך 5.10.20 נהג הנאשם ברכב מסוג מזדה 3 שבבעלותו, כשהוא אינו מורשה כלל לנהיגה ומבלי שהייתה לו תעודת ביטוח בתוקף. עוד צוין כי הנאשם נהג ברכבו כשהוא פסול לנהיגה מכח החלטת בית משפט השלום לתעבורה בנצרת מיום 22.6.20 (תתע"א 8450-10-19).
 3. בשעה 14:07 או בסמוך לכך, ובהגיעו לכפר חסידים, נכנס הנאשם למעגל תנועה בכביש 762 בניגוד לכיוון התנועה, והמשיך בנסיעה לכביש 70. בהגיעו למחלף סומך, פנה הנאשם ימינה לכביש 79, כיוון כללי מזרח. הנאשם נהג בדרך נמהרת או רשלנית שיש בה כדי לסכן חיי אדם או לגרום חבלה, כאשר הוא נוהג כל העת במהירות שאינה תואמת לתנאי הדרך, תוך כדי עקיפת רכבים מימין ומשמאל.
- בכתב האישום צוין כי הכביש, שהמהירות המותרת בו הינה 90 קמ"ש, הינו דרך בין עירונית, דו מסלולי, עם שני

עמוד 1

נתיבי נסיעה לכל כיוון ברוחב של 4.2 כ"א, אשר מופרדים בקו הפרדה שאינו רציף. עוד צוין כי בין המסלולים בנויה הפרדה עם גדר בטיחות וקיים שול מימין לקו הפרדה רצוף צהוב.

4. באותה עת, בסמוך לקילומטר 10.8 בכביש, עמדו בעצירה מוחלטת בשול ימין רכב משא פתוח מסוג איסוזו (להלן: "הטנדר"), אשר היה מורם על מגבה עקב תקר בגלגל קדמי שמאלי, ולפניו, בכיוון נסיעת הנאשם, רכב מסוג טויוטה. בתוך השול הימני, סמוך לפס ההפרדה הצהוב, עמד אחמד אבו ריא (להלן: "אחמד") והחליף את הגלגל של רכב הטנדר, כשהוא מכופף וגבו אל הכביש. בשלב זה, עמדו סמיר נאסר (להלן: "סמיר") ובראא מוסטפא (להלן: "המנוח") בקרבת אחמד, לכיוון רכב הטויוטה.

5. משהגיע הנאשם לקרבת מקום, בסמוך לשעה 14:14, בעודו נוסע בנתיב השמאלי וכששדה הראייה בדרך בכיוון נסיעתו פתוח למרחק של כ- 138 מטרים, סטה הנאשם בצורה חדה מנתיב נסיעתו ימינה, עבר לנתיב הימני והחל לעקוף, בתוך הנתיב הימני ובצמוד לשול ימין, רכב אחר שנסע בנתיב הימני לפניו. במהלך אותה עקיפה, פגע הנאשם באמצעות הדופן הימני של רכבו בסמיר, וכן במנוח אשר עמד באותה עת בקצה נתיב הנסיעה שלו (להלן: "התאונה").

6. כתוצאה מהתאונה, הוטח סמיר לכביש ופגע בחלק האחורי של רכב הטויוטה, והמנוח הוטח לפניו מרחק של כ- 12 מטר מהמקום. הנאשם, אשר גרם לתאונה שגרמה לאדם חבלה חמורה ושבה נגדם נוסף, המשיך בנסיעה רציפה מהמקום לכיוון צומת סוללים, והכל מבלי לעצור כדי לעמוד על תוצאות התאונה ומבלי להזעיק עזרה.

7. בהמשך למתואר, ובסמוך לשעה 16:24, הגיע הנאשם ליד בית עלמין תל עדשים, הסיר את לוחיות הזיהוי של רכבו וכן שילח בו אש, כל זאת על מנת למנוע או להכשיל הליך שיפוטי או להביא לעיוות דין.

8. כתוצאה מהתאונה, נגרמו למנוח שברים בגולגולת, בעצמות הפנים ובברך, וכוחות הרפואה שהגיעו למקום קבעו את מותו. כמו כן, נגרם לסמיר דימום תת עכבישי בראשו ושברים באגן ובאף. סמיר אושפז בבית החולים במחלקת טיפול נמרץ, נאלץ לעבור ניתוח לקיבוע האגן, ושחרר מבית החולים ביום 21.10.20. בנוסף, נגרמו נזקים לפנס השמאלי האחורי והפגוש האחורי של רכב הטויוטה.

9. בגין האירועים המתוארים לעיל, שהובילו למותו של המנוח, וגרמו לנזקי גוף ורכוש, הורשע הנאשם ביום 14.3.21, על סמך הודאתו, כאמור, בעבירות הבאות: גרימת מוות ברשלנות, עבירה לפי סעיף 40 + 64 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א 1961 (להלן: "פקודת התעבורה"); התנהגות הגורמת לנזק ולחבלה של ממש לגוף, לפי תקנה 21(ב) לתקנות התעבורה, התשכ"א 1961 + סעיף 38(3) לפקודת התעבורה; מעשה פזיזות ורשלנות ברכב, לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"); הפקרה אחרי פגיעה, לפי סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה; נהיגה ללא רישיון נהיגה בתוקף, לפי סעיף 10(א) לפקודת התעבורה; נהיגה ללא פוליסת ביטוח בתוקף, לפי סעיף

2(א)+(ב) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970; נהיגה בזמן פסילה, לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה; ושיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

10. בהמשך להרשעת הנאשם, בשים לב לגילו, עברו הלא מכביד, ובהתחשב בעונש הצפוי לו, נעתרתי לבקשת ההגנה והוריתי על הפנייתו לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר בעניינו, בטרם שמיעת טיעוני הצדדים לעונש. במקביל הוריתי על עריכת תסקיר נפגע עבירה, אולם בהמשך הודיע שירות המבחן כי סעיפי האישום בהם הורשע הנאשם אינם נכללים ברשימת העבירות שבגינן ניתן להגיש תסקיר נפגע עבירה, ועל כן תסקיר זה לא הוגש.

תסקיר שירות המבחן

11. בתסקיר שירות המבחן מיום 1.6.21, צוין כי הנאשם, בן 23, הינו רווק אשר טרם מעצרו התגורר בבית הוריו בנצרת ועבד כשכיר בתחום השיפוצים. מדובר במי שסיים 12 שנות לימוד, ללא תעודת בגרות, וזאת על רקע חוסר פניות מספקת ללימודים, ובשל הצורך לעזור בפרנסת המשפחה. הנאשם שיתף את גורמי השירות כי גדל בסביבה חברתית בעייתית, תוך שהתחבר לחברה שולית והיה מעורב בפלילים מגיל צעיר.

משפחת הנאשם מונה אם ושני אחים למחצה מנישואיה הראשונים של אמו, עמם מצוי הנאשם בקשר קרוב. אמו של הנאשם, בעשור החמישי לחייה, מתקיימת מקצבת נכות וסובלת מבעיות רפואיות, בגין אף עברה בעבר מספר ניתוחים קשים. הנאשם תיאר כי גדל בצל קשיים כלכליים, שעה שאמו נשאה לבדה בעול גידול הילדים כאם יחידנית. אביו של הנאשם, אשר למיטב ידיעת הנאשם היה מכור בעבר לסמים קשים, ניתק קשר עם המשפחה והתגרש מאמו עוד בהיותו תינוק.

12. שירות המבחן ציין כי מעיון בגיליון רישומו הפלילי של הנאשם, עולה כי הוא נידון בגין שתי עבירות קודמות מתחום הרכוש והאלימות. בנוסף, לנאשם שתי הרשעות תעבורה קודמות, שעניינן נסיעה ללא חגורת בטיחות ונהיגה ללא רישיון. בגין העבירה האחרונה, הנוגעת לנהיגה ללא רישיון, הורשע הנאשם בחודש יוני 2020 והוא נידון לעונש של קנס, מאסר מותנה, פסילת רישיון נהיגה ופסילה על תנאי.

13. בהתייחס לעבירות מושא עניינו, קיבל הנאשם על עצמו אחריות מלאה על כך שנהג ברכב, חרף ידיעתו כי אינו מחזיק ברישיון ואינו מורשה לנהוג. צוין כי הנאשם גילה יכולת אמפטית מוגבלת וקושי להתחבר למשמעות מעשיו והשלכותיהם. הנאשם הביע צער רב וחרטה על התוצאה הטראגית של האירוע, בעודו מייחס זאת לחוסר תשומת לב מצדו בעת הפגיעה. עוד צוין כי בדיעבד, ועם ניהול ההליכים המשפטיים כנגדו, הבין הנאשם לדבריו כי התנהל באופן פסול וחסר אחריות.

מנגד, צוין כי הנאשם התקשה לזהות כשלים, דפוסי התנהגות או דרכי חשיבה שעמדו ברקע להתנהלותו.

הנאשם מזער את חלקו ואחריותו, ואף נטה להרחיק עצמו מהתוצאה הטראגית שנגרמה. בנוסף, הכחיש הנאשם כי הפקיר את הנפגעים. לדבריו, בעת התאונה כלל לא הבחין כי פגע בנפגעים או שגרם לנזק ברכוש, ואף הכחיש כי פעל לשיבוש מהלכי משפט, כאשר לטענתו נודע לו על הנזק שנגרם רק לאחר מעצרו במסגרת חקירת המשטרה. על אף האמור, מסר בהמשך לגורמי שירות המבחן כי חש פגיעה קלה ברכבו, אך לדבריו זו לא הצריכה עצירה ובדיקה.

14. בבואו להעריך את הסיכון להישנות מעשים דומים בעתיד אל מול הסיכוי לשיקום, ציין שירות המבחן כי גורמי הסיכון באים לידי ביטוי בצורך של הנאשם בשייכות ובחיפוש אחר ריגושים. שירות המבחן התרשם כי הנאשם מתקשה להכיר בהתנהלותו המסכנת והפוגענית, אשר הובילה לפגיעה קשה ולגרימת נזק בלתי הפיך. בתוך כך צוין כי הפקרתו את הנפגעים וביצוע מעשים שיש בהם כדי לשבש מהלכי המשפט, מלמדים על חלקים בלתי בשלים באישיותו של הנאשם, אשר מתמקד בצרכיו ומתקשה לשאת באחריות ולהבין את משמעות מעשיו. עוד צוין כי העובדה שהעבירה הנדונה בוצעה לאחר מעורבותו הקודמת בפלילים ובעבירות תעבורה, מלמדת כי הסנקציות העונשיות שהוטלו על הנאשם בעבר לא היוו עבורו גורם מרתיע ומחדד גבולות בין מותר לאסור. לבסוף צוין כי הנאשם שלל צורך או נזקקות טיפולית כלשהי.

באשר לגורמי הסיכוי לשיקום, צוין כי הנאשם הינו צעיר אשר על אף נסיבותיו המשפחתיות המורכבות, הצליח לסיים 12 שנות לימוד, ובהמשך השתלב בשוק העבודה ואף הצליח לשמור על רצף תעסוקתי.

15. בשקלול האמור, העריך שירות המבחן כי קיים סיכון להישנות התנהלות מפרת חוק בעתיד, ולא בא בהמלצה כלשהי שיש בה כדי להפחית סיכון להישנות מעשים דומים.

הראיות לעונש

16. מטעם המאשימה העידו הוריו ואלמנתו של המנוח.

17. אבי המנוח, מר ראוף מוסטפא, סיפר על הקושי והכאב שהוא חווה בעקבות אבדן בנו. לדבריו, המנוח עבד במספר עבודות ועשה עסקים כדי לפרנס את משפחתו המונה אשה ושלושה ילדים. האב ביקש שבית המשפט יעשה את מלאכתו ויגזור על הנאשם את העונש המירבי שניתן להשית עליו.

18. אמו של המנוח, הגב' פאיזה מוסטפא, העידה כי המנוח התגורר לצד המשפחה, ונהג לעזור למשפחתו על בסיס יומיומי. היא תיארה את בנה כאדם אוהב ואהוב, אב טוב לשלושת ילדיו, אשר רכש כבוד למשפחתו ודאג לשלומם. הגב' מוסטפא עמדה על הכאב הגדול שבאובדן בנה, וסיפרה כי ברמדאן האחרון לא הייתה מסוגלת להזמין לארוחה אף אחד מילדיה, כפי שנהגה לעשות תמיד, משום שלא יכלה לשאת את הרעיון שבנה לא יוכל להגיע ולהיות עם משפחתו.

19. אלמנתו של המנוח, הגב' רשא מוסטפא, סיפרה כי מאז מותו של המנוח, נהרסו חיי המשפחה כולה, והיא ושלוש ילדיה שרויים בדיכאון ומקבלים טיפולים, לרבות בתחום הפסיכולוגי. העדה ציינה כי היא תשושה נפשית, ולמרות שחלפו שבעה חודשים מאז לכתו של המנוח, היא מרגישה כאילו חלפה תקופה בת מאה שנה. עוד עמדה האלמנה על כך שבעלה היה זה שנטל על עצמו את כל האחריות לטפל במשפחה, וכי היא אינה יודעת כיצד ניתן להמשיך בחיים ובגידול הילדים בלעדיו.

20. המאשימה הציגה בנוסף את תדפיס רישומו הפלילי של הנאשם (מע/1), ממנו עולה כי לחובתו הרשעה קודמת מבית משפט השלום בנצרת, בעבירות של השמדת ראיות, תקיפה וחבלה ממשית על ידי שניים או יותר, תקיפה הגורמת חבלה ממש ופגיעה וחבלה כשעברין מזוין (ת"פ 42643-03-17). בגין הרשעה זו נידון הנאשם ביום 27.12.17, בין היתר, למאסר בפועל לתקופה של 5 חודשים, שרוצה בעבודות שירות. עוד עולה מהגיליון הפלילי כי הנאשם נדון בגין עבירת גניבה בבית משפט השלום לנוער בנצרת, אם כי בהליך זה נמנע בית המשפט מהרשעתו והטיל עליו התחייבות להימנע מביצוע עבירה (ת"פ 39652-03-14).

21. עוד הוגש תדפיס רישומו התעבורתי של הנאשם (מע/2), ממנו עולה כי לחובתו שתי הרשעות קודמות, כאשר האחרונה הינה בעבירת נהיגה ללא רישיון נהיגה (תתע"א 8450-10-19). בהתייחס לעבירת התעבורה האחרונה, הגישה המאשימה את כתב האישום, הכרעת הדין וגזר הדין שניתן על ידי בית משפט השלום לתעבורה בנצרת (מע/3). מעיון בגזר הדין עולה כי הנאשם הורשע בעבירת הנהיגה ללא רישיון, על סמך הודאתו, וביום 22.6.20 הוא נידון בין היתר לפסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 9 חודשים, וכן לעונש מע"ת של 3 חודשים לבל יעבור משך שנתיים עבירה של נהיגה בזמן פסילה או ללא רישיון לנהיגה. כן נידון הנאשם לפסילה מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה על תנאי לתקופה של 3 חודשים וזאת למשך שנתיים ממועד מתן גזר הדין.

22. בנוסף, הגישה המאשימה אסופת מסמכים (מע/4), המלמדים על נזקי הגוף שנגרמו לסמיר כתוצאה מהתאונה, ובכללם החלטת הוועדה הרפואית של המוסד לביטוח לאומי במסגרתה נקבעו לו אחוזי נכות זמניים, לאחר שאובחן כסובל משבר סגור באגן ומדימום סובדורלי.

טיעוני הצדדים לעונש

23. בטיעוניה לעונש עמדה המאשימה על הערכים החברתיים המוגנים שנפגעו ממעשי הנאשם ובהם ההגנה על שלום הציבור וביטחונו, והערך של חיי האדם ושלמות גופו.

24. צוין כי בית המשפט העליון עמד על חומרת תופעת הפגיעות בנפש ובגוף עקב תאונת דרכים, ועל מקומו של בית המשפט במלחמה בתופעה מכוערת זו, בין היתר באמצעות הטלת ענישה הולמת. עוד הפנתה המאשימה לפסיקת בית המשפט העליון המתייחסת לחומרה הרבה הגלומה בעבירת ההפקרה,

ועל הצורך בהטלת ענישה מחמירה על נהגים אשר בורחים מזירת התאונה תחת הושטת עזרה.

25. לטענת המאשימה, אין גם מקום להקל ראש ביתר העבירות אותן ביצע הנאשם, ובכללן עבירת הנהיגה ללא רישיון נהיגה ובזמן פסילה, וכן העבירה של שיבוש מהלכי משפט. מדובר בעבירות חמורות אשר פוגעות בערכים החברתיים המוגנים ובראשם בטחון הנוסעים ברכב, שלטון החוק וציות לצווי בית המשפט, וכן שמירה על תקינות וטוהר ההליך המשפטי.

26. בהתייחס לנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, ציינה המאשימה כי כתב האישום מגלם בתוכו עבריינות תעבורתית ופלילית ברף גבוה ביותר, כאשר מעשי הנאשם הינם בבחינת עבירה גוררת עבירה, החל מנהיגה ללא הרשאה ובזמן פסילה, עבור בגרימת מוות ברשלנות והפקרת נפגעי העבירה, וכלה בשיבוש מהלכי משפט.

27. בתוך כך ציינה המאשימה כי רף הרשלנות בתאונה עצמה, במנותק מעבירת ההפקרה, הינו גבוה. לטענתה, לא מדובר ברשלנות רגעית, היסח דעת או טעות בשיקול הדעת, שכן הנאשם נסע ממקום מגוריו בנצרת עד לכפר חסידים וחזור בכביש 79, דהיינו מרחק של קילומטרים רבים.

28. בהתייחס לעבירת ההפקרה, טענה המאשימה כי הנאשם קיבל החלטה מחושבת להפקיר את המנוח ואת סמיר לאחר קרות התאונה, וזאת מאחר שידע שהוא נוהג בזמן פסילה. הנאשם לא עצר באופן מידי והגיש עזרה, ברח מזירת התאונה ולא שב אליה בשום שלב. התנהלות זו, כך טוענת המאשימה, מצדיקה החמרה בענישה.

29. באשר לעבירה של שיבוש מהלכי משפט, טענה המאשימה כי העובדה שהנאשם נמלט כאמור מזירת התאונה, ונסע למקום אחר שם הסיר את לוחיות הזיהוי של הרכב ושילח בו אש, מלמדת על מחשבה פלילית ועל רצון שלא להיתפס על ידי המשטרה.

30. בהתייחס לנזק שנגרם מביצוע העבירה, ציינה המאשימה כי מדובר בנזק חמור ביותר, וזאת בראש ובראשונה לאור מותו הטראגי של המנוח. לצד זאת, עומדים הנזקים שנגרמו לסמיר, בגינם הוא אושפז בבית החולים ונאלץ לעבור ניתוח לקיבוע האגן.

31. אשר למדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, הפנתה המאשימה לפסיקה מגוונת, בה הוטלו עונשים הנעים בין 8 חודשי מאסר, בהתייחס לעבירת נהיגה בזמן פסילה, ללא רישיון נהיגה תקף וללא ביטוח, לבין 6 שנות מאסר בפועל, וזאת בהתייחס לעבירות של גרימת מוות ברשלנות, הפקרה לאחר פגיעה ושיבוש מהלכי משפט.

32. בנסיבות ענייננו, סבורה המאשימה כי מתחם העונש הראוי בגין העבירות בהן הורשע הנאשם, נע בין 5 ל- 9 שנות מאסר בפועל, לצד פסילת רישיון נהיגה לתקופה שנעה בין 15 ל- 24 שנים.

33. באשר לקביעת העונש בתוך המתחם שהוצע על ידה, זקפה המאשימה לזכות הנאשם את הודאתו ואת העובדה שנטל אחריות על מעשיו. מאידך, עמדה המאשימה על האמור בתסקיר שירות המבחן, המלמד כי הנאשם לא גילה אחריות מלאה על מעשיו, הכחיש חלקים בעייתיים בהתנהלותו והתמקד בצרכיו האישיים.

34. לאור האמור בתסקיר שירות המבחן, ובשים לב לעברו הפלילי של הנאשם, ביקשה המאשימה לגזור את עונשו ברף האמצעי של המתחמים אליהם עתרה. עוד ביקשה המאשימה להטיל על הנאשם עונש מאסר על תנאי ממושך, פסילה על תנאי וקנס כספי משמעותי. כן עתרה להפעיל, במצטבר, את עונשי המאסר והפסילה המותנים שהוטלו עליו בתתע"א 8450-10-19, לקבוע פיצוי כספי משמעותי לאלמנתו של המנוח, ילדיו והוריו, וכן לחייב את הנאשם בפיצוי כספי לסמיר.

35. הסנגור ציין כי ההגנה אינה חולקת על העובדה שהתאונה נגרמה באשמתו של הנאשם, אולם לטענתו התרשלותו של הנאשם אינה מצויה ברף הגבוה כפי שטענה המאשימה. מעיון בעובדות כתב האישום עולה כי הפגיעה בנפגעי העבירה נעשתה כאשר הנאשם נהג את רכבו בתוך מסלול הנסיעה, מבלי שחצה את השול הימני, ושעה שנפגעי העבירה עומדים בצורה מסוכנת בתוך נתיב הנסיעה שלו. לטענת הסנגור, ניתן להעריך שהנאשם נהג את רכבו במרחק של כחצי מטר עד מטר מהשול הימני, וזאת בהינתן העובדה שרכבו של הנאשם לא פגע בגלגל הרזרבי של הטנדר שהיה מונח במועד התאונה על הכביש, כאשר חציו היה בתוך הנתיב הימני וחציו האחר בתוך השול.

36. בהינתן האמור, ובשים לב לכך שנפגעי העבירה לא לבשו אפודים זוהרים ואף לא הניחו משולש אזהרה בשלב שבו עמדו בנתיב הנסיעה, הרי שיש לייחס להם רשלנות של ממש. לטענת ההגנה, הדברים מקבלים משנה תוקף שעה שנפגעי העבירה שהו במקום במשך כשעה שלמה, וזאת מהרגע שהודיעו למעסיקים על התקר בגלגל ועד לשלב שבו אסף המעסיק את הגלגל הרזרבי, נסע איתו לפנצ'רייה, חזר למקום התאונה וסיים להרכיבו. אמנם, העובדה שנפגעי העבירה נמנעו מלבישת אפודים זוהרים ולא הניחו משולש אזהרה לא נכללה בעובדות כתב האישום, אך יש להביאה בחשבון על מנת לעשות צדק, שכן ברור כי אם היה נעשה שימוש באביזרים הנ"ל, הייתה המאשימה מציינת את הדברים בעובדות כתב האישום.

37. בהתייחס למדיניות הענישה, ציין הסנגור כי המתחם אליו עתרה המאשימה הינו מחמיר ביותר, כאשר העונש המרבי שהוטל בפסקי הדין אליהם הפנתה עמד על 6 שנות מאסר. הסנגור הפנה למספר מקרים שנדונו בפסיקה, שם הושתו עונשי מאסר הנעים בין 15 חודשי מאסר לבין 5 שנות מאסר, כאשר לטענתו מתחם העונש ההולם בענייננו נע בין 2-6 שנות מאסר.

38. באשר לקביעת העונש בתוך המתחם שהוצע על ידו, ביקש הסנגור להביא בחשבון את העובדה שהנאשם, בן 23, גדל מינקותו ללא אביו, כאשר עול פרנסת המשפחה נפל על כתפיה של אמו, אשר סובלת מקשיים רפואיים ומתקיימת מקצבת נכות. צוין כי הנאשם ומשפחתו סבלו וסובלים מקשיים כלכליים, מטופלים על ידי גורמי הרווחה ונאלצו עם השנים לעבור מדירה שכורה אחת לשנייה.

יחד עם זאת, ועל אף התנאים בהם גדל, הצליח הנאשם לסיים 12 שנות לימוד ולנהל אורח חיים נורמטיבי. נטען כי הגם שעברו הפלילי כולל מספר הרשעות, הרי שלא מדובר בעבירות חמורות במיוחד.

39. הסנגור התייחס לתסקיר שירות המבחן אשר אינו כולל אמנם המלצה טיפולית, אך הוא מלמד כי הנאשם נטל אחריות מלאה על הנהיגה ברכב ללא רישיון ובזמן פסילה, הביע צער רב על התוצאות הטראגיות של מעשיו והפנים את הפסול שבהם. בנוסף, ביקש הסנגור להביא בחשבון את האמור בתסקיר שירות המבחן במתייחס לקשיים שחווה הנאשם במהלך כל שנות חייו, אשר השפיעו על התפתחותו האישית.

40. בשל היותו אדם צעיר שכל העתיד עוד לפניו, ביקש הסנגור ליתן לנאשם הזדמנות נוספת ולהטיל עליו עונש שיתיר לו אור בקצה המנהרה, ויאפשר את שיקומו עם שחרורו ממאסר. בשקלול האמור, ביקש הסנגור למקם את עונשו של הנאשם ברף התחתון של המתחם אליו עתר, ולמצער קרוב לרף התחתון, וזאת בניכוי תקופת מעצרו.

41. הסנגור ציין כי אין חולק כי מגיע למשפחת המנוח פיצוי, אך ראוי שזה ישולם במסגרת תיק הפל"ד, אחרת מתן הפיצוי בהליך דנן יהווה מעין כפל פיצוי. עוד ביקש הסנגור שלא להטיל על הנאשם קנס, וזאת לאור מצבו הכלכלי והמאסר אותו הוא צפוי לרצות, מה גם שהנאשם לא יוכל לשלם את הקנס ולכן הדבר יוביל בהכרח להארכת תקופת המאסר.

דברו האחרון של הנאשם

42. הנאשם ביקש סליחה ממשפחתו של המנוח, הביע צער על מעשיו והבטיח שלא ישוב לנהוג כל עוד אינו מחזיק ברישיון נהיגה.

דיון והכרעה

קביעת מתחם הענישה ההולם

43. ככלל, מתחם הענישה ההולם ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה, ולשם כך בית המשפט נדרש להתחשב בערכים החברתיים שנפגעו מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בהם, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין.

44. הערכים המוגנים שנפגעו במקרה דנן הם בראש ובראשונה הערך הנעלה של קדושת החיים, שלמות הגוף ושמירה על שלום הציבור בכללותו, לרבות ציבור משתמשי הדרך. עבירת ההפקרה מבטאת פגיעה בעיקרון הסולידריות האנושית והחברתית, והעבירות הנוגעות לשיבוש מהלכי משפט ולנהיגה בזמן פסילה פוגעות באופן בוטה בעיקרון שלטון החוק. מידת הפגיעה בערכים אלו חמורה, שכן מדובר באירוע שהוביל למותו הטראגי של המנוח שקיפח את חייו בדמי ימיו, וכן לפגיעתו הקשה של סמיר.

45. בית המשפט העליון עמד במספר רב של הזדמנויות על נגע הקטל בכבישים, אשר מקורו בנהיגה עבריינית המובילה למותם של חפים מפשע ולפגיעה קשה, שלא לומר הרס, חייהם של בני משפחתם, תוך שצוין כי על בית המשפט לתרום את תרומתו למאבק העיקש כנגד תופעה זו באמצעות הטלת ענישה מחמירה, גם כאשר מדובר בנהגים "נורמטיביים". יפים לעניין זה הדברים שנאמרו בע"פ 1920/14 **מדינת ישראל נ' אבירם** (26.4.15) (להלן: "פרשת אבירם"):

"בית משפט זה עמד לא פעם על הצורך להחמיר בענישה על מנת להילחם בנגע תאונות הדרכים בכלל ובאלה הקטלניות בפרט ... נקיטת יד קשה נגד עברייני תנועה שגרמו בנהיגתם הרשלנית למותם של אחרים יש לה מקום גם באותם המקרים אשר בהם מדובר בנאשמים נורמטיביים שהעולם העברייני זר להם ואשר מטבע הדברים יתקשו להתמודד עם מאסר מאחורי סורג ובריא. בהקשר זה כבר נפסק כי "אין מקום לענישה סלחנית מדי במקרים אלה ויש להעדיף את הצורך להעביר לציבור מסר ברור ומרתיע, אלא אם כן מתברר כי קיימות נסיבות אישיות חריגות ויוצאות דופן המצדיקות סטייה מרמת הענישה הראויה" (ראו, ע"פ 5787/04 שחאדה נ' מדינת ישראל (8.9.2004)). הטעם לכך הוא שאל מול הקושי אותו חווה הנאשם שגרם לתאונת הדרכים הקטלנית, ניצבים נפגעי הקטל בדרכים שחייהם נגדעו וכן בני משפחתם שחייהם השתנו ולא ישובו עוד לעולם להיות כשהיו. המימדים המדאיגים של הקטל בדרכים, מחייבים על כן הטלת ענישה מרתיעה גם כאשר הנהג הפוגע ניהל אורח חיים נורמטיבי טרם קרות התאונה".

בע"פ 5167/05 **מג'דוב נ' מדינת ישראל** (10.10.05), נאמר כי:

"תופעת הפגיעות בנפש ובגוף עקב תאונות דרכים המשתוללות בכבישי הארץ מחייבת את מערכת המשפט לגייס את כוחותיה למלחמה יעילה, בכלים הקיימים, כדי לסייע במיגור מכת התאונות וקטילת חיי אדם תמימים עקב התנהגות עבריינית על הכביש. בין האמצעים הנתונים בידי מערכת המשפט, מצוי כלי הענישה. ראוי להשתמש בו באופן ששיג את תכליתו, ויביא, בין שאר האמצעים הננקטים, להחדרת המודעות לכללי המותר והאסור בנהיגה בכביש,

ולסכנות האורבות מהפרתם".

כן ראו ע"פ 2247/10 ימני נ' **מדינת ישראל** (12.1.2011) שם צוין כי:

"רבות נאמר על נגע תאונות הדרכים, ההולך ופושה וקוטל בנו ללא רחם וללא הבחנה, ואשר בעטיו נגבה מחיר דמים נורא, אם בהרוגים, אם בחבולים בגופם ובפצועים בנפשם, ואם בדאבת יקיריהם. רבות נאמר, דומה כי מעט מדי נעשה, ומדי שנה בשנה מקפדים מאות אנשים את חייהם ואלפים רבים נפצעים.

מערכת המשפט נתקלת בהרוגים ובפצועים של תאונות הדרכים הן בתחום הפלילי והן בתחום האזרחי, ומדי שנה מוגשות בבתי המשפט לערכאותיהם השונות אלפי תביעות על נזקי גוף שנגרמו כתוצאה מתאונות דרכים.

מקומו של בית המשפט במלחמת החורמה נגד תופעה קשה זו לא נפקד, ועליו להמשיך להירתם ולהרים תרומתו למען מאבק עיקש זה, בין היתר באמצעות הדאגה לענישה הולמת, אשר תסייע להגברת המודעות בדבר המחיר הכרוך בהפרת כללי ההתנהגות על הכביש".

46. חומרתן של עבירות התעבורה בהן הורשע הנאשם בתיק דנן בולטת במיוחד לנוכח העובדה שאלו נעשו שעה שהנאשם לא החזיק ברישיון נהיגה או פוליסת ביטוח, והיה בפסילה על פי החלטה שיפוטית. בית המשפט עמד לא פעם על כך שהתנהלות זו מחייבת הטלת עונש מאסר בפועל. כך לדוגמא נקבע ברע"פ 1483/19 **ליפשיץ נ' מדינת ישראל** (6.3.19), שם צוינו הדברים הבאים:

"נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רישיון טומנת בחובה סכנה לביטחונם ולשלומם של הנהגים והולכי הרגל שבסביבה, והיא אף משקפת יחס מזלזל בחיי אדם, בצווי בית המשפט ובחוק (ראו למשל: רע"פ 5300/18 סלאמה נ' **מדינת ישראל** (פורסם בנו 12.8.2018)). בנוהגו בפעם השלישית בזמן פסילה, בעוד עונש מאסר בשל נהיגה בזמן פסילה תלוי ועומד מעל לראשו, ביטא המבקש כי אין עליו מורא הדין והוא אינו נרתע מסיכון חיי אדם. יש לייחס חומרה רבה להתנהגות זו, המצדיקה, בנסיבות העניין, עונש מאסר בפועל כפי שנגזר על המבקש".

47. אף עבירת ההפקרה אחרי פגיעה הינה עבירה בעלת חומרה יתרה והיא מחייבת תגובה עונשית הולמת, בפרט כאשר התאונה נסתיימה בחבלה חמורה או במותו של אדם. לא בכדי ראה המחוקק לקבוע בצידה של עבירה זו, שסופה כאמור במותו של אדם או בגרימת חבלה, עונש מחמיר של 14 שנות מאסר. על תכלית העבירה וחובתו של אדם להושיט עזרה לאדם שנפגע בתאונה, עמד בית המשפט העליון בע"פ 5000/08 **סומך נ' מדינת ישראל** (22.3.09), באומרו כי:

"העבירה חלה על כל מעורב בתאונה, בלא קשר לשאלת אחריותו לתאונה. הנורמה של איסור על הפקרה, מעבר לתכליתה להגן על הנפגע ולהקל על אכיפת החוק ביחס לנהגים עבריינים, נועדה לעגן במשפט את החובה המוסרית החלה על אדם המעורב באירוע פוגעני לסייע לזולתו שנפגע, לדאוג לשלומם ולהציל את חייו. חובה מוסרית זו קיבלה לבוש משפטי מחייב במסגרת חוק המשקף קיומה של אמנה חברתית המושתתת על יסודות של אתיקה וערכים אנושיים. היא משקפת התפתחות בתפיסה בדבר החובה להושיט עזרה לאדם המצוי בסכנה בכלל, ולנפגע בתאונה בפרט. היא מרחיבה את החובה החוקית של אדם להושיט עזרה לאדם אחר המצוי בסכנה".

48. בית המשפט הביע לא אחת את סלידתו מנהגים המפקירים נפגעים בזירה לאחר תאונה, ועמד על הצורך להחמיר בענישתם. ואלה הדברים שנאמרו בהקשר זה **בפרשת אבירם**:

"במקרה דנן, המשיב לא רק שחטא ברשלנות שגרמה למותו של המנוח, הוא גם הסתלק ממקום התאונה מבלי שהושיט לו עזרה, הפקיר אותו לצד הדרך, וניסה לשבש את חקירת התאונה לאחר מעשה, בהשליכו אל בין השיחים את המראה שנעקרה מן המשאית בעקבות התאונה. התנהלות זו, כפי שציין בצדק בית המשפט קמא, ראויה לכל גינוי ובניגוד לטיעוני המשיב היא מצויה ברף החומרה העליון של העבירות בהן הורשע המשיב".

וכך גם הדברים שנאמרו ברע"פ 3626/01 **ויצמן נ' מדינת ישראל**, פ"ד נו(3), 187, שם נאמר כי:

"העבירה של הפקרה אחרי פגיעה - כבר אמרנו זאת - עבירה קשה ומכוערת היא. כולנו ידענו מה נזק יכול שייגרם לאדם בתאונת מכוניות - נזכיר כי השוטר מורי נפגע והשיב נשמתו לבוראו - והנה מוצאים אנו את הנוהג ברכב שהיה מעורב בתאונה נס על נפשו ומותיר את הנפגע מאחוריו מתפתל בייסוריו ואין מושיע. מעשה זה של הנוהג הבורח פוגע בשורשי הסולידריות החברתית והאישית המינימלית לקיומה של חברה תקינה; בריחתו של הנהג מן המקום היא מעשה אנטי-חברתי ואנטי-מוסרי מובהק, וראוי הוא כי יענש בכל חומר הדין".

49. בבואי לבחון את הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות, נתתי דעתי להתנהלותו הנלווה של הנאשם אשר עלה על ההגה חרף העובדה שמעולם לא הוציא רישיון נהיגה, ושהוא פסול מלנהוג מכח החלטה שיפוטית, שניתנה אך חודשים ספורים עובר להתרחשות התאונה. זהו החטא הקדמון שהוביל לשרשרת האירועים שאירעו לאחר מכן, ונסתיימו כאמור במותו הטראגי של המנוח ופציעתו הקשה של סמיה. נראה כי הנאשם לא הפיק את הלקח הנדרש מהרשעתו הקודמת והמשיך להתנהל כמי שאין מעליו כל מורא מפני הדין.

50. הנאשם הוסיף חטא על פשע ולאחר שגמל בליבו לאחוז בהגה, ללא הרשאה, נהג בצורה נמהרת

ורשלנית, כאשר הוא נכנס למעגל תנועה בניגוד לכיוון התנועה, נוסע במהירות שאינה תואמת לתנאי הדרך ואף עוקף רכבים מימין. בהמשך, בהגיעו קרוב לזירת התאונה, סטה הנאשם בצורה חדה מנתיב נסיעתו, החל לעקוף - בתוך הנתיב הימני ובצמוד לשול - רכב אחר שנסע לפניו, ולבסוף פגע בנפגעי העבירה. נהיגה פרועה ומופקרת זו מלמדת על העדר כל גבולות אצל הנאשם ורומסת ברגל גסה את הסדר החברתי ומסגרת החיים של חברה בת תרבות.

51. מעשיו של הנאשם לאחר התרחשות התאונה חמורים לא פחות, שעה שראה להפקיר את נפגעי העבירה, לא הושיט להם עזרה, בין בעצמו ובין בדרך של אזעקת כוחות הצלה, ותחת זאת נמלט מן המקום מבלי לעמוד על תוצאות מעשיו. לאחר מכן, הרהיב עוז וניסה להכשיל הליך שיפוטי ולפגוע ביכולת גורמי האכיפה להגיע לחקר האמת, שעה שהסיר את לוחיות הזיהוי של רכבו, ושילח בו אש.

52. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה הבאתי בחשבון את העובדה שמכתב האישום עולה כי הנאשם לא סטה עם רכבו לתוך השול הימני, וכי הפגיעה בנפגעי העבירה אירעה בעודו נוהג את רכבו בתוך נתיב הנסיעה, בצמוד לשול הימני. מכאן שהתאונה התרחשה בזמן שהמנוח וסמיר היו על הכביש, בנתיב נסיעתו של הנאשם. יש בכך משום נסיבה מקלה.

53. בנוסף, נתתי דעתי לטענות ההגנה הנוגעות לכך שנפגעי העבירה לא לבשו אפודים זוהרים ולא הניחו משולש אזהרה באזור התאונה. בחנתי גם את הטענות הנוגעות למשך הזמן שבו הם שהו בזירת האירוע, עובר לקרות התאונה, וכן את הטענה כי חציו של הגלגל הונח על גבי נתיב הנסיעה שבו נסע הנאשם, מה שמלמד לטענת ההגנה על המרחק שבין השול הימני לבין רכבו של הנאשם במועד התאונה.

אף אם אתעלם מכך שעובדות אלו אינן חלק מעובדות כתב האישום, הרי שאין בהן כדי לרפא את הפסול שבהתנהלות הנאשם. זאת על שום שהתאונה לא הייתה מתרחשת מקום בו הנאשם לא היה עולה מלכתחילה על ההגה כשאינו מורשה לכך ואף תחת פסילה שיפוטית, ולא היה נוהג את רכבו ללא תשומת לב, בדרך רשלנית ובחוסר זהירות, תוך עקיפת הרכב שלפניו בתוך הנתיב הימני כשהוא סוטה בצורה חדה מנתיב נסיעתו.

54. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירות הבאתי גם בחשבון את הנזק האדיר שנגרם כתוצאה ממעשי הנאשם, אשר בא לידי ביטוי בראש ובראשונה במותו של המנוח. מדובר באדם צעיר, איש משפחה ואב לשלושה ילדים שקיפח את חייו באחת, כשהוא מותיר אחריו משפחה דואבת.

כן נתתי דעתי לנזק שנגרם לסמיר, אשר סבל משברים באגן ובאף, אושפז בבית חולים ועבר טיפולים מורכבים, בכללם ניתוח לקיבוע האגן.

55. עיון בפסיקה המתייחסת לאירועים בהם נדונו מספר עבירות, ובכללן עבירות של גרימת מוות ברשלנות והפקרה, מלמד על מדיניות ענישה מחמירה ביותר. להלן מספר דוגמאות:

בע"פ 1512/19 **עכאשי נ' מדינת ישראל** (4.12.19), נדון ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה, גרם מוות ברשלנות, נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא ביטוח ושיבוש מהלכי משפט. המערער, אשר נהג ברכבו כאשר הוא פסול מלנהוג לתקופה של 19 חודשים על פי גזר דין קודם, עקף אופנוע, סטה במהלך העקיפה ימינה, פגע באופנוע וגרם למותו של הנהג. המערער אשר ידע כי היה מעורב בתאונה, נמלט מן המקום ולא הזעיק עזרה. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 4-7 שנות מאסר, וגזר על המערער עונש של 5 שנות מאסר לריצוי בפועל, לצד עונשים נלווים, לרבות פסילת רישיון נהיגה למשך 12 שנים. ערעור הנאשם על חומרת העונש נדחה על ידי בית המשפט העליון.

בע"פ 1964/20 **אספה נ' מדינת ישראל** (12.8.20), נדון ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה ושיבוש מהלכי משפט, ומנגד זוכה מחמת הספק מעבירות של נהיגה בשכרות ונהיגה במהירות העולה על המותר. המערער נהג ברכבו ובמהלך נסיעתו פגע באופניים, עליהם רכב קטין אשר הרכיב את חברו הקטין שאיבד את חייו כתוצאה מהפגיעה באופניים. במקרה דנן הוכח כי לאחר קרות התאונה, עזב המערער את המקום בלא לאמוד את תוצאותיה ומבלי להושיט עזרה למנוח או לחברו ששכבו פצועים על הארץ, וזאת למרות שהיה מודע לכך שפגע בהם. עוד נקבע כי המערער ניסה לשבש מהלכי משפט, כאשר מסר דברי שקר לשוטרים שפנו אליו ושאלו על אודות הפגיעה ברכבו, ושיקר פעם נוספת כאשר מסר שלא הוא נהג ברכב. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין 2.5 ל-5.5 שנות מאסר בפועל, וגזר על המערער 4.5 שנות מאסר לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון קיבל את הערעור על חומרת העונש, והעמידו על 3 שנות מאסר בפועל, תוך שציין כי עונש זה מגלם החמרה משמעותית אך מידתית של הענישה הנוהגת בעבירות הפקרה לאחר פגיעה, וצפוי לשמש בסיס להעלאה הדרגתית של רף הענישה גם בעתיד.

בע"פ 1920/14 **מדינת ישראל נ' אבירם** (26.4.15), נדון ערעור המדינה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי, אשר הרשיע את המשיב בעבירות של גרם מוות בנהיגה רשלנית, הפקרה אחרי פגיעה ושיבוש מהלכי משפט. המשיב נהג במשאית, עשה במהלך נסיעתו שימוש בטלפון הנייד שברשותו ולא הבחין במנוח אשר רכב על אופניו בשולי הדרך. המשיב פגע בחלק האחורי של האופניים ורכב האופניים הועף מאופניו ונחבט בקרקע. מותו של רוכב האופניים נקבע בבית החולים אליו הובהל. נקבע כי בנו של המשיב, שהיה עמו ברכב, אמר לו כי הוא פגע ברוכב האופניים אך המשיב המשיך בנהיגה. בשלב מאוחר יותר חזר לאזור התאונה, החנה את המשאית במקום שאינו בולט לעין, ניגש למקום התאונה והעמיד פנים כי הוא עובר אורח. כל זאת נעשה שעה שהמנוח שוכב מדמם על הקרקע, מבלי שהמשיב מעניק לו עזרה או ניגש אליו. בהמשך, נצפה המשיב משליך לשיחים את מראת המשאית שנעקרה כתוצאה מהפגיעה במנוח. בית המשפט המחוזי קבע מתחם ענישה הנע בין 24-48 חודשי מאסר בפועל, והשית על המשיב 28 חודשי מאסר. בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה והטיל על המשיב עונש של 36 חודשי מאסר, תוך שציין כי בקביעת העונש הוא התחשב בהסדר הטיעון שהושג,

בנסיבותיו האישיות של המשיב, בהמלצת שירות המבחן וכן בכלל לפיו ערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את מלוא חומרת הדין עם נאשם.

בע"פ 9924/16 **פוגרביאק נ' מדינת ישראל** (8.5.17), נדון ערעורה של נאשמת אשר הורשעה בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, גרימת מוות ברשלנות ואי מתן אפשרות להולך רגל לחצות במעבר חצייה בבטחה. המערערת נהגה ברכב, בו שהה גם בן זוגה, ותוך כדי נסיעתה הסיטה את מבטה מהכביש, הסתכלה לעבר הטלפון הסלולרי שכן זוגה החזיק ופגעה בהולכת רגל אשר חצתה במעבר חצייה. כתוצאה מהפגיעה, נזרקה הולכת הרגל קדימה, נפלה ונותרה שרועה על הקרקע כשהיא סובלת מחבלות קשות ושברים מרובים בגפיים. המערערת עזבה את המקום מבלי להזעיק עזרה, על אף שידעה כי הולכת הרגל נחבלה קשות. בסופו של דבר נפטרה הולכת הרגל בבית החולים. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 4 ל- 7 שנות מאסר, וגזר על הנאשמת 4 שנות מאסר, לצד עונשים נלווים. במהלך הדיון בערעור, הציע בית המשפט למדינה לשקול את האפשרות שהמערערת תרצה עונש מאסר שיאפשר לבתה הפעוטה, אשר נולדה חודשים ספורים לפני כן, לשהות לצדה בכלא במהלך כל תקופת מאסרה. זאת, לאור הטענה כי על פי נוהלי שב"ס - הפעוטה יכולה לשהות במחיצתה של האם עד להגיעה לגיל שנתיים. לאור הסכמת המשיבה, העמיד בית המשפט העליון את עונש המאסר על 33 חודשי מאסר לריצוי בפועל בניכוי ימי מעצרה של המערערת, וזאת מבלי להתערב ביתר רכיבי הענישה, זולת ביטול רכיב הקנס.

בע"פ 3664/11 **מדינת ישראל נ' רשיד** (7.9.11), נדון ערעור המדינה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי אשר הרשיע את המשיב בעבירות של הפקרה אחרי פגיעה, נהיגה ברשלנות אשר תוצאתה חבלה של ממש, נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף וללא ביטוח, ושהייה בלתי חוקית, וגזר על המשיב עונש של 24 חודשי מאסר. המדובר בתושב הרשות הפלסטינית, שבזמן שהייתו שלא כדין בשטחי מדינת ישראל, נסע במשאית בדרך צדדית, מבלי שהחזיק ברישיון נהיגה ישראלי או ביטוח בתוקף. במהלך נסיעתו, חסם המשיב רכב אחר, וגרם לכך שאותו רכב יתנגש במשאיתו. בעקבות כך, נחבל נהג אותו רכב חבלה רב מערכתית, ולמעשה לא התאושש עד למועד הדיון בערעור. בעקבות התאונה נטש המערער את המשאית ונמלט מהמקום מבלי להגיש עזרה לפצוע. בית המשפט העליון החמיר בעונשו של המשיב ודן אותו ל- 48 חודשי מאסר, כאשר הוא מאמץ את עמדת המדינה לפיה העונש שהטיל בית המשפט המחוזי על המשיב אינו הולם את חומרת מעשיו ותוצאתם הקשה.

בע"פ 5754/19 **קשתי נ' מדינת ישראל** (22.1.20), נדון ערעורה של נאשמת שהורשעה בעבירות של גרימת מוות ברשלנות ובהפקרה. המערערת פגעה באמצעות רכבה בהולך רגל שחצה את הכביש במעבר חצייה, והלה הוטח על שמש המכונית והוטל אל הכביש. הולך הרגל הובהל לבית החולים, וכעבור שלושה ימים נפטר מפצעיו. נקבע כי המערערת ידעה שפגעה במנוח, אך לא עצרה את רכבה במקום התאונה כדי לברר תוצאותיה ואף לא הזעיקה עזרה. רק לאחר כ- 40 דקות התקשרה ודיווחה לרשויות על קרות התאונה. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם בעניינה של המערערת נע בין 24-48 חודשי מאסר בפועל, והשית עליה 24 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש.

עוד ראו המקרים אליהם הפנה בית המשפט העליון בע"פ 4289/14 חנונה נ' מדינת ישראל (21.1.15), פס' 63, המלמדים על מדיניות ענישה מחמירה במקרים דומים.

56. למען שלמות התמונה, יצוין כי בפסיקה ניתן למצוא עונשים חמורים או מקלים יותר מאלו שהוטלו בפסקי הדין אליהם הפניתי לעיל, אך המקלים שבהם נוגעים בעיקר לעבירות של גרימת מוות ברשלנות. ניכר כי במקרים בהם נדונה עבירה זו לצד עבירת הפקרה ושיבוש מהלכי משפט - קיימת מגמה של החמרה במדיניות הענישה.

57. בהביאי בחשבון את הערכים החברתיים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות מושא ענייננו, את מידת הפגיעה בהם, את נסיבות ביצוע העבירות כמפורט לעיל ואת מדיניות הענישה הנהוגה, אני סבור כי מתחם העונש ההולם בענייננו נע בין 36 ל- 72 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים, לרבות פסילת רישיונו של הנאשם לתקופה ממושכת.

גזירת העונש בתוך מתחם הענישה

58. בבואי לגזור את עונשו של הנאשם בתוך המתחם שנקבע לעיל, הבאתי בחשבון את הודאתו בכתב האישום, שהביאה לחסכון בזמן שיפוטי יקר, והיא מגלמת בחובה נטילת אחריות על מעשיו, אף אם היא מוגבלת, נוכח האמור בתסקיר שירות המבחן. בנוסף נתתי דעתי לנסיבות חייו של הנאשם, כפי שבאו לידי ביטוי בתסקיר שירות המבחן, ולהשלכתה של ענישתו על בני משפחתו. לבסוף הבאתי בחשבון כי מדובר באדם צעיר המצוי בראשית חייו.

59. מאידך, יש לזכור כי לא מדובר במי שזו הסתבכותו הראשונה עם החוק. מעיון בגילון הרישום הפלילי עולה כי הנאשם הורשע בשנת 2017 בעבירה של השמדת ראיות, תקיפה וחבלה ממשית, תקיפה ופציעה וחבלה. בנוסף, לנאשם שתי הרשעות מתחום התעבורה, כאשר האחרונה - הנוגעת לנהיגה ללא רישיון - ניתנה חודשים ספורים עובר להסתבכותו בפרשה מושא תיק זה. הנאשם שב ואחז בהגה חרף האמור לעיל, בעוד חרב המאסר המותנה, שהוטל עליו לא מכבר, מונפת מעל ראשו. התנהלות חמורה זו, מעידה כי הנאשם אינו נרתע מאימת הדין וכי הסנקציות העונשיות אינן מהוות עבורו גורם מרתיע.

60. נוכח הנסיבות עליהן עמדתי לעיל, אני סבור כי נכון לגזור את עונשו של הנאשם בחציו התחתון של המתחם שנקבע לגביו, אם כי לא בתחתית המתחם.

סוף דבר

61. לאור מקבץ האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 4 שנות מאסר בפועל.

ב. בנוסף, אני מורה על הפעלת המאסר המותנה בן 3 חודשים שהוטל על הנאשם בתתע"א 8450-10-19 על ידי בית משפט השלום לתעבורה בנצרת, אשר ירוצה במצטבר לעונש המאסר שהוטל עליו בתיק זה. בסה"כ ירצה הנאשם 51 חודשי מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו מיום 5.10.20.

ג. 12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור הנאשם משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירה של הפקרה אחרי פגיעה, ויורשע בגינה.

ד. 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור הנאשם משך שלוש שנים ממועד שחרורו עבירה של גרימת מוות ברשלנות או מעשי פזיזות ורשלנות או נהיגה בזמן פסילה או שיבוש מהלכי משפט, ויורשע בגינה.

ה. 3 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור הנאשם משך שלוש שנים ממועד שחרורו ממאסר עבירה של נהיגה ללא רישיון או ביטוח בתוקף, ויורשע בגינה.

ו. פסילה מלהחזיק ברישיון נהיגה לתקופה של 10 שנים מיום שחרור ממאסר, אשר תרוצה במצטבר לכל פסילה אחרת. אני מורה על הפעלת הפסילה על תנאי שהוטלה על הנאשם ע"י בית משפט השלום לתעבורה בנצרת בתתע"א 8450-10-19, בחופף לפסילה על פי גזר דין זה.

ז. פיצוי לאלמנת המנוח בסך 30,000 ₪, שישולם עד ליום 1.9.2021. בקביעת הפיצוי התחשבתי בגילו ומצבו הכלכלי המתואר של הנאשם, וכן בעובדה שלמשפחת המנוח עומדת הזכות לתבוע פיצויים במסגרת הליך אזרחי.

ח. פיצוי לסמיר בסך 5,000 ₪, שישולם עד ליום 1.9.2021.

ט. בנסיבות, בשל גילו ומצבו הכלכלי של הנאשם, ובשים לב לתקופת המאסר הממושכת שנגזרה עליו, לא מצאתי להטיל עליו קנס כספי.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתנה והודעה היום י"א תמוז תשפ"א, 21/06/2021 במעמד הנוכחים.

אמיר טובי, שופט